

Täysistunto

Keskiviikko 24.4.2024 klo 14.14—22.57

8. Välikysymys sairaaloiden alasajosta

Välikysymys VK 3/2024 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt jatketaan 23.4. pidetyssä täysistunnossa keskeytetyn sairaaloiden alasajoa koskevan Kim Bergin ja muiden esittäneiden välikysymyksen 3/2024 käsittelyä.

Keskustelu jatkuu. — Edustaja Suhonen.

Keskustelu

16.41 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Todellakin eilen kävimme puhemaratonia siitä, mitkä vaikutukset tulevat olemaan tässä sairaalaverkon ja päivystysten alasajossa, ja olisin tietysti toivonut, kun eilen jäi yksi kysymys vielä rästiin, että olisi nyt ministeri ollut vastaamassa, mutta esitän sen nyt sitten siitä huolimatta tässä.

Elikkä kun eilen tuli esiin Pohjois-Savon osalta Iisalmen ja Varkauden sairaaloiden ympärivuorokautisen päivystyksen lakkaaminen, niin on todettava se, että jo viime vuoden alkupuolella hyvinvointialueen ensihoidon ja päivystyksen vastaava lääkäri Tero Martikainen totesi, että päivystyksen keskittäminen KYSiin vaatisi isoja investointeja. Pitäisi rakentaa uusia rakennuksia, jotta kaikki potilaat mahtuisivat sinne. Pitäisi myös tuplata tai ainakin nostaa merkittävästi ensihoidon kapasiteettia. Puhutaan merkittävistä summista hyvinvointialueen osalta. Tero Martikaisen mielestä maakunnan pitkät etäisyydet ja ikääntyvä väestö edellyttävät, että päivystykset Iisalmissa ja Varkaudessa jatkuvat myös vuoden 2025 jälkeen.

Ministeri Juuso totesi eilen täällä salissa, että esimerkiksi juuri Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen osalta ei ole tunnuslukuja edes käytettävissä liittyen siihen, minkä verran siellä yöllä keskimäärin henkilöitä käy hoitoa saamassa, ja muitakaan tunnuslukuja ei ole Varkauden osalta käytössä. Olisin nyt kysynyt ministeriltä, miten kummassa sitten tämän Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen osalta voidaan tehdä päätös noin vain, kun ei ole tiedossa edes tunnuslukuja siitä, minkälaista toimintaa siellä on ollut ja minkälaista toimintaa on jatkossa ja minkälaisia kustannuksia nimenomaan tämä lakkautus tulee aiheuttamaan seutukunnalle, hoidon tarpeessa oleville ihmisille itselleen ja koko hyvinvointialueelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.43 **Niina Malm sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tästä edustaja Suhosen puheesta on hyvä jatkaa siitä, mitä sairaalan lakkautuspäätös tekee alueelle. Kun tässä nyt on jo vuoden ver-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

ran, koko tämä uusi eduskuntakausi, puhuttu siitä, kuinka itäiseen Suomeen täytyy saada apua, niin minkäänlaisia toimia ja tekoja ei ole, mutta sen sijaan kyllä sairaaloiden lakkautuspäätöksiä lupaillaan toteuttaa hallituksen puolesta. Sehän tarkoittaa käytännössä sitä, että kun tällaiset uutiset paikkakuntaa kohtaavat, niin siinä vaiheessa hyvinvoinnin parissa ja terveyskeskuksissa ja sairaaloissa työskentelevät ihmiset rupeavat harkitsemaan sitä, että he lähtevät toiselle paikkakunnalle, koska sitä omaa elantoa ei välttämättä ole enää tulevaisuudessa mahdollista hankkia kyseisessä kaupungissa. Tästähän tulee semmoinen oma negatiivinen pyörä, joka sitten alkaa surkastuttamaan koko aluetta, kun ensin lähtevät hoitajat, lääkärit ja sitten perässä tietenkin puoliset ja lapset pois.

Toinen kysymys, mikä tässä hallituksen sairaalaverkkoa koskevassa esityksessä on kyllä vähintäänkin kyseenalainen, on nimenomaan tämä talouspuoli. Näitä esityksiä perustellaan sillä, että täytyy säästää. Etelä-Karjalan hyvinvointialue laski, että 30 miljoonaa kustannukset lisääntyvät näillä hallituksen säästöillä. Siis se ei ole mikään säästö, vaan se lisää kustannuksia. Ambulanssi- ja ostopalveluiden kasvu on muun muassa niitä suuria kustannusten lisääjiä. Tarvittaisiin 10 ambulanssia lisää ja tietenkin niihin sitten vielä se henkilökunta tekemään työtä kolmessa vuorossa. Etelä-Karjalan alueella on myös sata aikakriittistä synnytystä, ja kun ajattelen näitä muita alueita, jotka ovat ehkä vähän isompia, toiset pienempiä, niin arviot varmaan ovat aika liki samoja myös muilla alueilla. Sen lisäksi oma lähisairaalani Lappeenrannassa on Suomen mittapuussa ollut varsinainen edelläkävijä muun muassa sädehoidon osalta. No, Kouvolassa on tehty samanlaisia laskelmia, ja siellä nämä hallituksen säästötoimet tarkoittavat 4–9 miljoonan euron lisäystä.

Eli kun hallitus perustelee näitä toimia sillä, että nyt on pakko säästää, niin tällä pakolla he todellisuudessa lisäävät kustannuksia hyvinvointialueille nimenomaan näiden ambulanssien ja niiden tarpeen ja henkilöstön myötä, mikä tarkoittaa sitten lisäystä eikä suinkaan säästöä. Kyllä tässä vähän on sellainen olo, että meinaako mennä lapsi pesuveden mukana hallituksen talousajattelussa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kyllönen.

16.46 Merja Kyllönen vas: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kaikki jo ahdistuisivat ajatuksesta, että kyllä ne vielä kiipeävät tuonne, niin tämä nyt on vaan niin iso periaatteellinen kokonaismuutos meidän hyvinvointipalveluidemme ytimeen, että minun mielestäni historiankirjoihin pitää jäädä syvät ja analyyttiset pohdinnat siitä, mitä vaikutuksia kaikella tällä voi loppupelissä olla. Minä koen itse, että hyvin vähäisin analyysein ja arvioin on lähdetty tekemään säästöratkaisuja semmoisista asioista, joista ei pitäisi tehdä päätöksiä ilman arvioita, ilman vaikutusanalyysia, ennen kaikkea turvallisuusanalyysia siitä, mitä se tarkoittaa siellä alueella palveluiden saatavuuden näkökulmasta.

Joku voisi sanoa, että se on ihan mitätön juttu, että yöpäivystys lakkaa Iisalmessa, Jämsässä, Kouvolassa, Raahessa ja Varkaudessa. Kuten tuossa yön hämärinä tunteina totesin siitä, että kun täällä heiteltiin sitä ajatusta, että puolen tunnin sisältä löytyy sairaaloita, niin tosiaan, kun tätä karttajarjoitusta on tehnyt, niin ei täällä juurikaan ole semmoisia paikkoja, että puolen tunnin sisällä siirryttäisiin jonnekin toiseen sairaalaan. Matkat ovat keskimäärin 50 minuutista 1,5 tuntiin, 2 tuntiin, jopa 2,5 tuntiin, että kyllä tällä on aika isoja vaikutuksia myöskin siinä, minkälaisia kuljetusmatkoja ihmisille tulee. Ja totta kai sillä on merkitystä, minkälaista ambulanssikapasiteettia alueella on myöskin käytettävissä, onko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

siellä perustason autoja vai hoitotason autoja, minkälaista apua siellä ihmiselle pystytään sitten ajantasaisesti tarjoamaan.

Hyvinvointialueet varmasti tekevät parhaansa niillä resursseilla, mitkä on. Mutta kyllä hän tämä on semmoinen avokämmen, oikein semmoinen kunnon litsari sille ajatukselle, että me tässä sote-uudistuksessa teemme sen muutoksen, että suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä ja sosiaalipalvelu siirtyvät sieltä jälkihoidosta ennaltaehkäisyyn. Se on ehkä kaikkein isoimmin unohtunut siitä yhteisestä keskustelusta, mitä edellisellä kaudella käytiin, että me oikeasti ollaan koko joukkueena sitouduttu siihen, että rahat riittäisivät pidemmälle, jos me ennaltaehkäistään sairauksia, jos me ennaltaehkäistään niitä ongelmia ja erilaisia kokonaisvaikutuksia, mitä syntyy.

Se ehkä tuntuu kaikkein kipeimmältä, että se 26 miljoonan säästö, mitä tässäkin näitten sairaaloitten alasajolla saavutetaan, on sitten samassa vastapallossa kaljakeissin kanssa. Kun minä mietin sitä, että jos sitä kaljakeissia tässä yhteiskunnassa kevennettäisiin siitä näkökulmasta, että alkoholinkäyttö vähenisi, niin siellä olisi potentiaali jo pelkästään sillä, että me puolitetaan suomalainen alkoholinkäyttö, yli kuusi miljardia euroa. Ja ketä kiinnostaa? Ei ketään. Kyllä ne saavat puhua täällä yön, päivän kanssa. Ihmiset katselevat, osa seiniille, [Salissa soi puhelin] ja osalla on diskokin siellä käynnissä. [Naurua] Se on tietysti hyvä, työpaikkaliikuntaa täällä kyllä tarvittaisiinkin, että yläpäässäkin alkaisi veri kiertää. Tämä on semmoinen ongelmavyöhyke ihan aidosti tässä koko meidän järjestelmässämme, että minä kuulen täällä päivä toisensa, viikko toisensa jälkeen sen ulinan siitä, kuinka raha ei riitä. Mutta koskaan ei löydy yhteistä tahtoa siihen, että oikeasti pureuduttaisiin niihin isoihin ongelmiin, mistä ne talouden menot syntyvät.

Ehkä täytyy, rakas puhemies, vielä kerran sanoa se, että viime vuonna kului 11,7 miljardia mielenterveyden ongelmien erinäisiin hoitoihin, erinäisiin sairaalomiin ja muuhun, 11,7 miljardia. No ei, tuijottakaa tiiviisti vaan läppäreitä — pikkurahaa. 4 miljardia, muut työkyvyttömyyteen johtavat syyt, ennenaikaiset tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Tästä tulee valtava potti rahaa, mutta siihen pitää pureutua syvällisesti, tehdä oikeasti ylihallituskautinen ohjelma ja rakentaa asiat niin, että tämä hyvinvointiyhteiskunta voi selviytyä. Se ei selviydy juustohöylämällä eikä järjettömiä leikkauksia tukasta kiskomalla, mutta niin on tehty. Ja aika moni hallituspuolueenkin kansanedustaja on yllätetty housut kintuissa näillä ratkaisuilla, että kyllä heilläkään ei ole ihan helppoa näinä päivinä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa. — Edustaja Pekonen.

16.52 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Keskustelua on käyty jo aika monta tuntia, ja täytyy todeta, että itse olen tyytyväinen erityisesti siitä syystä, että eilen ei ääni kulkenut ollenkaan, mutta tänään vähän paremmin. Vielä kun on mahdollisuus puheenvuoro asiasta käyttää, niin teen sen.

Mutta, arvoisa puhemies, todella viime viikolla me saatiin lukea, kuinka neljä miestä meni armeijan saunaan ja päätti, mistä Suomi säästää. Saunassahan päätettiin muun muassa arvonlisäveron korottamisesta ja uudesta makeisverosta. Yksi saunojista puolusti sipsejä, toinen keksejä, mutta irtokarkit ja suklaa eivät löytäneet puolustajia tästä nelikosta. Samalla reissulla päätettiin myöskin toteuttaa säästöt sairaalaverkkoon, vaikka ministeri Juuso oli jo useaan otteeseen toistellut täällä eduskunnan täysistunnossa, ettei yhtään sairaalaa lakkauteta. Nyt kuitenkin saksat viuhuvat ja sairaalat saavat kyytiä. Ministeri voi edelleen jatkaa täällä salissa vakuuttelua siitä, ettei sairaaloita lakkauteta, mutta tosiasiaa nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

nyt, siellä saunareissulla tehdyt säästöpäätökset, näivettävät sairaaloiden toimintoja niin paljon, että ne lopulta lakkaavat vain olemasta. Ehkä se sitten lopulta on aluevaltuutettujen syy siellä aluevaltuustoissa, mutta ministeri ei tästä vastuuta kannan.

Puhemies! Pidän tätä hallituksen toimintatapaa erittäin kummallisena. Neljä miestä menee saunaan päättämään asioista, eivätkä asioista vastuussa olevat ministerit tiedä, mitä yli-päätään päätetään. Ministeri Juuso on vastannut 12.4. edustaja Werningin kirjalliseen kysymykseen: ”Hallituksen esitys eduskunnalle sairaaloiden ja päivystysten roolista ja palveluverkosta on tarkoitus antaa syksyllä 2024. Toistaiseksi on ennenaikaista arvioida yksittäisten sairaaloiden tai päivystysten roolia tulevaisuudessa tämän jälkeen, kun lainsäädännön valmistelu on kesken.” Tästä kolmen päivän päästä 15.—16.4. kehysriihessä päätettiin tehdä säästöt sairaalaverkkoon. Eilen ehdin kysyä tätä debattikeskustelussa, ja pääministeri Orpo vastasi, että kyllä, päätös tehtiin kehysriihessä. Kyllä, näin tehtiin kolme päivää sen jälkeen, kun ministeri Juuso oli itse todennut, että on ennenaikaista arvioida tämän esityksen vaikutuksia. Samaan aikaan on sanottu, että tämä sairaalaverkkoesitys, mitä sille ikinä sitten tuleekaan tapahtumaan, tehdään hyvässä yhteistyössä, yhdessä hyvinvointialueiden kanssa, ja vaikutusarviot arvioidaan siinä yhteydessä. Ei ehditty ilmeisesti käydä keskusteluja hyvinvointialueiden kanssa. Ei todennäköisesti ehditty myöskään niitä vaikutusarvioita siinä kolmessa päivässä suorittamaan. Pidän tätä erittäin vastuutomana päätöksentekona, arvoisa puhemies.

Hallitus on siis todellakin tekemässä mittavia muutoksia ja säästöjä pitkien välimatkojen Suomen sairaalaverkkoon. Itäisessä Suomessa käy todellinen kato päivystävien sairaaloiden suhteen, niin kuin täällä salissa on useaan kertaan jo lueteltu ne kaikki sairaalat, joita tämä päätös tulee koskemaan. Mitään vaikutusarvioita ei ole tehty, ei liioin sen suhteen, mitä tämä päätös tulee sitten tarkoittamaan ihmisille, heidän terveydelleen ja turvallisuudelleen tai hyvinvointialueiden työntekijöille ja heidän tulevaisuudelleen. Päätöksiä perustellaan ainoastaan pakolla, ja te, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, täällä julistatte tätä vaihtoehtottomuutta. Mutta lopulta kysymys on arvoista, sillä aina on vaihtoehtoja, ja niitä vaihtoehtoja on täällä esitetty, mutta kun te ette kuule niitä vaihtoehtoja, ja se on minusta surullista. Kyllä minä pitäisin sitä hyvänä yhteistyönä, että silloin, kun vaihtoehtoja ja yhteistyön kättä tarjotaan, myös kuunnellaan ja niitä vaihtoehtoja otetaan vastaan. Te olette valinneet tukea yksityisiä terveysfirmoja Kela-korvausten muodossa, ja te olette valinneet tukea rikkaita suomalaisia.

Arvoisa puhemies! Saunojat päättivät myös säästää ministeri Juuson hallinnonalalta 100 miljoonaa euroa sosiaalihuollon palveluista. Ministeri Juuso ehti jo itsekin harmitella näitä mittavia säästöjä jälkikäteen, eikä oikein osannut sanoa, kuinka nämä säästöt voitaisiin toteuttaa.

Minun on pakko todeta, että samaan aikaan, kun olen todella vihainen siitä, että ministeri Juuso ei pysty pitämään puoliaan tai sosiaali- ja terveysministeriön puolia tai kaikista heikoimmassa asemassa olevien suomalaisten puolia, [Puhemies koputtaa] niin minä olen, puhemies, todella pahoillani ministeri Juuson puolesta, että hänen hallituskumppaninsa kohtelevat häntä näin epäkunnioittavasti ja jättävät hänet täysin yksin päätöksenteon ulkopuolelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

16.58 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt selkeän arvovalinnan ja päättänyt ajaa alas julkiset sosiaali- ja terveystalvet panostaen samaan aikaan yksityiseen sote-sektoriin. On epäinhimillistä, ettei hoitoon jatkossa tarvitse päästä vasta kuin kolmen kuukauden jälkeen nykyisen kahden viikon sijaan tai että hädän hetkellä apu voi olla lähimmillään useiden tuntien päässä, jolloin se voi olla jo myöhäistä.

Sosiaali- ja terveystalvetuiden palveluverkkopäätökset ovat aluepolitiikkaa ja osa koko Suomen huoltovarmuutta. Sote-alan ammatillaiset menettävät työnsä ja ihmiset perustalvetuidensa leikattavilla alueilla, kuten alueellamme Raahessa ja Oulaisissa. Samaa aikaan Pohteella ministeri Juuson puolueen aluevaltuutetut esittävät kyseisten sairaaloiden toimintojen jatkamista, melko räikeää muunneltua totuutta siis alueen asukkaille. Työntekijäpula on kyllä todellinen ja hyvinvointialueita on kehitettävä, mutta kun hallitus vie rahoiuksen, se ei ole mahdollista.

Jos ministeri Juuso olisi nyt täällä paikalla, olisi kysynyt häneltä: edistävätkö nämä leikkaukset ja päivystysten lakkauttamiset tavoitetta terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

16.59 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Edelleen tässä keskustelussa on eilen ja tänään näyttänyt siltä, että hallitus ei tunnu ihan itsekään tietävän, millaisia vaikutuksia leikkauksilla on. [Aino-Kaisa Pekonen: No ei todellakaan!] Esimerkiksi 100 miljoonan leikkauksia sosiaalihuollon palveluihin ei olla tarkemmin avattu, mutta varmaa on, että ne kohdistuvat heikommassa asemassa oleviin.

Palaan vielä tähän keskusteluun oikeistohallituksen lemmikistä eli yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksista.

Nehän eivät lisää terveystalvetuiden saatavuutta muille paitsi heille, joilla on varaa maksaa satanen lääkärikäynnistä tai yli 10 000 euroa lapsettomuushoidosta. On järjetöntä, että niihin panostetaan nimenomaan julkisen järjestelmän kustannuksella. Hoitotakuu romutetaan samalla, kun yksityistä terveystalvetbisnestä pönkitetään.

On myös melko erikoista antaa ymmärtää, että yksityisen puolen Kela-korvaukset olisivat paras tapa edistää ihmisten lapsihaaveiden toteutumista. Olisi ehkä enemmän oikein sanoa, että niillä voidaan edistää hyvätuloisten lapsihaaveiden toteutumista, vaikka itse pidän hyvin tärkeänä, että hedelmöityshoitoihin pääsee, sillä monelle hedelmöityshoidot ovat faktisesti ainoa tapa hankkia lapsi. On myös totta, että reippaasti yli 10 000 euron hoitoihin ei kaikilla ole varaa Kela-korvauksesta riippumatta, ja tämän luulisi hallituspuolueiden edustajienkin ymmärtävän. Siksi tässä asiassa pitäisi panostaa enemmän nimenomaan julkisen puolen vahvistamiseen.

Eikä lapsettomuushoitojen tukeminen todellakaan myöskään selitä koko 500 miljoonan euron summaa, jonka hallitus on käyttämässä yksityisen puolen terveystalvetbisnekseen. Suomeksahan vain viisi prosenttia lapsista syntyy hedelmöityshoidoilla. Se on huomattavasti vähemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Esimerkiksi THL:n tutkimusprofessori Mika Gisslerin mukaan tämä kertoo siitä, että Suomessa ei tarjota tarpeeksi kohtuuhintaisia hedelmöityshoitoja julkisessa terveydenhuollossa.

Korotetut Kela-korvaukset valuvat yritysten voittoihin ja vievät talvetut yhä kauemmas näistä pienituloisista ihmisistä samalla, kun julkisen puolen henkilöstöpula syvenee. Hallitus siis lisää terveyden eriarvoisuutta, eikä tämä ole millään tavalla hyväksyttävää. Halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

tus ei ole kyennyt perustelemaan millään argumentilla tätä mittavaa järjestelmätason muutosta, jossa romutetaan julkinen terveydenhuolto. Tähän mennessä hoitoonpääsyn takaaaminen ja myös terveyserojen kaventaminen ovat olleet pitkälti jaettuja tavoitteita. Hallitus toimii kuitenkin täysin päinvastoin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

17.03 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Kyllähän se Suomi ja sote on aika lailla ongelmissa. Siinä on hoitojonoja ja henkilöstön saatavuuden ongelmia ja monta muuta asiaa. [Suna Kymäläinen: Kohta vaan lisääntyy!] Näitä ongelmia on tosiaan jäänyt ratkaisematta siinä vaiheessa, kun sotea tehtiin. Nykyinen hallitus on joutunut paikkaamaan ongelmia parhaansa mukaan, ja rahaakin on lisätty sitä mukaa kuin rahaa on tarvittu. [Aino-Kaisa Pekonen: Minne on lisätty?] Valitettavasti on ollut tiedossa jo siinä vaiheessa, kun sotea tehtiin, että nämä alueet tulevat tekemään alijäämää, ja siitä siinä vaiheessa kyllä varoiteltiin, oli vain niin hirveä kiire saada sote läpi. [Timo Harakka: Edellisellä hallituksella ei ollut kyllä kiire!] Tässä taloudellisessa tilanteessa, mihinkä maamme on nyt ajettu, on hallituksen kannettava vastuuta. Kyllä ihmisistä pidetään huolta, ja hallitus laittaa kuitenkin miljardin joka vuosi hyvinvointialueille lisää rahaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

17.04 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu sairaaloiden alasajosta jatkuu nyt toista päivää ja vaikuttaa polkevan aivan täysin paikoillaan. Näyttää siltä, että tätä nyt vain venytetään aivan tarkoituksellisesti. Tällä taktiikalla ei kyllä enää voita yhtään mitään. Ministerit ovat täällä vastailleet kysymyksiin, ja asiaa on nyt pyöritetty monen edustajan toimesta, ja sitä on väännetty rautalangasta monet kerrat.

Tämän hallituksen tehtävänä on varmistaa sekä nykyisten että tulevien sukupolvien terveydenhoito. Se vaatii kuitenkin sitä, että valtion talous on kunnossa. Se taloustilanne, missä juuri nyt ollaan, vaatii palvelurakenteen uudistamista ja uusien toimintatapojen käyttöönottoa. Hallitus satsaa sosiaali- ja terveydenhoitoalan koulutukseen. Myös erityisosaamisen riittävyys koko väestölle on varmistettava. Kehysriihessä tehtiin päätös sairaala- ja päivystysverkon tulevaisuudesta. Yöpäivystyksiin ja tiettyjen sairaaloiden erikoissairaanhoidon tehtiin muutoksia. Kaikilla hyvinvointialueilla säilyy keskussairaala tai yliopistollinen sairaala, jossa voidaan hoitaa synnytyksiä sekä tehdä leikkaustoimintaa kattavasti.

Se julkisuudessa keskustelua aiheuttanut sairaalaverkkotyöryhmän ehdotus, jossa osa keskussairaaloista muutettaisiin akuuttisairaaloiksi, ei toteudu. [Timo Harakka: Vielä!] Syy siihen, miksi muutoksia joudutaan tekemään, on se, että on varmistettava osaava henkilökunta ja että työpanos on tehokkaassa käytössä. Ympäri vuorokautinen valmius pystytään ylläpitämään keskus- ja yliopistosairaaloissa kokoamalla erikoisosaamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.06 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Tänään tosiaan jatkuu keskustelu, niin kuin edellinen edustaja puheenvuorossaan totesi. Keskustelu jatkuu, koska käsiteltävä asia koskettaa meitä kaikkia. Nämä lukuisat puheenvuorot kertovat siitä, miten isosta asiakokonaisuudesta oikeasti on kyse. On kyse siitä, millaiset sosiaali- ja terveystalvet meillä on tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

levaisuudessa, ovatko palvelut saatavilla vain harvoille ja valituille, vai voiko jokainen suomalainen luottaa siihen, että palvelua on tarjolla silloin, kun sitä eniten tarvitsee.

Kela-korvauksia lisätään yksityiselle palveluntarjoajalle, ja julkisia palveluja leikataan. Onko hallituksen tahtotila lisätä yksityisten terveysjättien liiketoimintamahdollisuuksia? Siltä tämä kovasti vaikuttaa.

Sairaalaverkon karsiminen ja keskittäminen ovat toimia, jotka vievät meidät kauemmas siitä, mitä hyvinvointivaltion tulisi edustaa. Päivystyksen ruuhkautuminen ei helpotu sillä, että päivystykset keskitetään kauemmas palveluiden tarvitsijoista. Tämä heikentää myös potilasturvallisuutta. Keskittäminen johtaa sairaankuljetusten lisääntymiseen ja kasaa painetta myös ensihoitoon.

Hallitus tekee päätöksiä, jotka heikentävät terveydenhuollon hoitoon pääsyä ja sosiaalihuollon palveluita. Satoja miljoonia euroja on leikattu, vaikka kukaan ei edes tiedä, mistä nämä säästöt voitaisiin realistisesti löytää.

Vastuuministeri Juuso on jäänyt sivustakatsojaksi, kun suomalaisten peruspalveluita leikataan ennen näkemättömällä tavalla. Näyttää siltä, että sosiaali- ja terveyspalvelut on täysin alistettu valtiovarainministerin finanssipoliittisille tavoitteille. Vastuuministeri Juuso on antanut lisäksi epäselviä lausuntoja mediassa, eikä se ainakaan lisää luottamusta siihen, että tehdyt suunnitelmat olisi laadittu riittävillä arvioinneilla.

Hyvinvointialueiden alijäämän kattamisvelvoitetta tulisi tässä tilanteessa pidentää, jotta alueet voisivat kehittää palveluitaan kestäväällä tavalla. Alueille on turvattava työrauha ja mahdollisuus hallittuun palvelujen uudistamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Laiho.

17.08 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme sairaalaverkosta tehtyä välikysymystä. Hyvä kysymys on, olisimmeko tässä tilanteessa, jos tätä sote-hallintohätkkyrää ei olisi tehty. Tämä sotien massiivinen hallintokoneisto vie suuren rahapotin kokonaissotebudjetista.

Mutta nyt on puhe sairaalaverkosta. Toki täällä on keskustelu rönsynnyt jo vaikka min, mutta sairaalaverkon osaltahan virkamiestyöryhmä teki esityksensä. Virkamiestyöryhmää johti Petri Virolainen Päijät-Hämeestä, ja he antoivat virkamiesesityksensä, millä tavalla sairaalaverkkoa tulisi kehittää virkamiesten näkökulmasta, ja se oli jaettu kahteen eri vaiheeseen. Kehysriihessä linjattiin niin, että tästä toteutetaan vain ensimmäinen vaihe, eli toisesta vaiheesta, jossa olisi osa keskussairaaloista muutettu akuuttisairaaloiksi, luovuttiin. Tämä oli poliittinen linjaus, mikä tehtiin kehysriihessä, että ei haluttu mennä siihen toiseen vaiheeseen. [Timo Harakka: Vielä!] Itse virkamiestyöryhmässä ei ollut poliittista ohjausta, vaan se oli virkamiestyöryhmä, ja nyt kehysriihessä tosiaan poliittisesti linjattiin niin, [Suna Kymäläinen: Kyllä se on poliittinen ohjaus, kun tehdään tilaus!] ettei haluta ottaakaan sitä kakkosvaihetta, vaan mennään sen ensimmäisen vaiheen mukaan. [Timo Harakka: Hallituksen asettama!]

Eli jokaisella hyvinvointialueella säilyy jatkossakin keskussairaala, jossa voidaan hoitaa synnytyksiä sekä tehdä kattavasti leikkaustoimintaa. Meillä on erittäin kokenut ja hyvä hoitohenkilöstö, lääkärit ympäri Suomen, joka pystyy jatkossakin toimimaan näissä sairaaloissa ja pystyy toimimaan myöskin niissä pisteissä, missä on muuta sote-toimintaa. Aina-kin itse näen tosi tärkeänä, että mitään yksikköjä ei keskussairaaloiden osalta nyt lopetettu, koska me tarvitsemme maan kattavan päivystysverkon ja jokaisen pitää päästä hoitoon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

silloin, kun on sen tarve, niin että on sitten riittävän laaja valikoima niitä päivystyspalveluita, mitä tarvitaan.

Haluan tässä nostaa vielä esille sen, että meillä on maassa erittäin hyvä ensihoito. Se unohdetaan usein myös sairaalaverkkokeskustelussa, koska he tuovat heti sen avun sinne paikan päälle. Kiinnittäisinkin huomiota siihen, miten meidän ensihoitomme toimii, mitkä ne vasteajat ovat ja miten pelastus toimii, koska siellä on tosi arvokasta työtä, ja nyt on myöskin tärkeätä seurata, että he pääsevät riittävän nopeasti paikalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström.

17.11 Johan Kvarnström sd: Ärade talman! Vi blev lite på hälft i går, så jag svarar nu på ledamot Otto Anderssons direkta fråga och försök att flytta fokus bort från regeringens vårdpolitik.

Otto Andersson frågade om jag kan garantera att alla socialdemokrater i HUS-sammanslutningens styrelse kommer att rösta för Lojo BB. Jag vet inte hur SFP fungerar, men inom SDP har vi inte en sådan kultur att riksdagsledamöter dikterar hur våra beslutsfattare röstar på regional nivå. Okej, det går förstås att tänka att ett partis ideologi och program föranleder vissa handlingssätt, men så är ju bevisligen inte fallet för SFP i den här frågan. Partiet har nämligen i ramrättsbestämning bestämt att flera sjukhus ska försvagas, inklusive förlossningsverksamheter.

Tänk om vi alla här gjorde lika som Otto Andersson, och Henrik Wickström för den delen, att så fort en fråga är obekvämt i riksdagen så tar man inte ansvar för den egna linjen utan pekar i stället på hur andra partier agerar på andra nivåer. Tänk om vi till exempel i varje utbildningsfråga skulle ta upp att SFP minsann stänger en skola här och där i kommunalpolitiken. Det vore löjligt i kontexten, hur viktig frågan än vore på rätt beslutsnivå.

Anledningen till att vi tog upp Lojo BB i vårt gruppanförande var att det är ett bra exempel på hur illa vårdsektorns läge är då till och med Nylands enda avdelning med baby friendly-certifikat är nedläggningshotad. Jag anser att Lojo BB förtjänar arbetsro. Det ser dock ut som om de stora partierna splittras i frågan. Det skulle SFP-gruppen sannolikt också göra om den vore stor, men nu är SFP ett väldigt litet parti — dock i vågmästarroll för att bära upp Finlands konservativa högerregering, en regering som kompromissar i frågor som värdeliberala partier aldrig borde kompromissa om, vilket vi ser exempel på i morgon då propositioner om att försvaga asylsökandes och invandrares rättigheter diskuteras här i salen. Och jo, jag byter också samtalsämne, erkänns, men det är ändå inom riksdagens arbetsfält. Vi kan aldrig veta hur HUS-styrelsen röstar då den står inför sparkrav, och därför bör HUS underskott åtgärdas genom att välfärdsområdenas underskott åtgärdas, och det är upp till regeringen.

Ärade talman! Det stora problemet är alltså att så länge vården underfinansieras så blir det just regionalpolitik av det hela. Där tycker SFP tydligen inte att underskottet är ett stort problem, men här i riksdagen gör ni hur grymma nedskärningar som helst med hänvisning till statens underskott, även om ni nog har råd med skattelättnader till höginkomsttagare, hundratals miljoner euro mer till privat vårdbusiness, sänkt ölskatt, så kallade entimmetåget, med mera. Detta samtidigt som andra stadiet inte får förbli avgiftsfritt.

SFP försvarar givetvis de enheter som är viktiga för den svenskspråkiga befolkningen och det är i sig bra, i den kampen är vi eniga. Att andra enheter i landet läggs ned verkar dock inte bekymra SFP det minsta då det inte drabbar partiets väljarbas, och det säger nå-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

got om partiets förhållningssätt till vården överlag. Strunta i om en nattjour stänger, bara det inte gäller egna väljare. Själv tänker jag att även Jämsä, Idensalmi, Salo, Brahestad, Kouvola, Oulais etcetera är viktiga även om jag inte har väljare där. Det viktigaste för SFP verkar dock inte vara att hjälpa social- och hälsovårdssektorn utan att kunna säga att man minsann försvarar de egna enheterna. Men nedskärningarna drabbar även servicen på svenska.

Summa summarum så här långt: Inom HUS-sammanslutningen har SFP helt rätt i frågan om Lojo BB och partiets beslutsfattare där har mitt fulla stöd, men nu är vi inte där utan i riksdagen, och problemet är att regeringen med SFP inte åtgärdar den situation där dessa nedskärningsplaner alls finns på agendan. Tvärtom, regeringen förvärrar läget.

Ärade talman! Vad gäller nedskärningar i vården skär regeringen drastiskt i understöden till organisationer som jobbar förebyggande och kompletterande. FDUV konstaterar med rätta att detta är kortsiktigt. Lyssnar ni på dem? Det gjorde ni inte då ni beslöt att skjuta upp lagen om funktionshindersservice några månader efter att ni, strax innan valet, röstat för den.

Det viktigaste vore förstås att åtgärda vårdsektorns resursbrist, vilket oppositionen visat att kan göras ekonomiskt hållbart, och att åtgärda bristen på specialiserad arbetskraft inom vården. Lösningarna till det senare är utbildning, invandring och branschens attraktionskraft. Regeringen lyckas inte med någon av dessa.

Studerande lider av regeringens politik. Vuxenutbildningen körs ned. Invandringen åstramas enligt sannfinländarnas modell. Vårdpersonalen får större arbetsbörda och mer stress av ramrians beslut. Läkarförbundet kritiserar regeringens politik med enfass. Regeringens arbetslivspolitik väcker stor och befogad kritik från vårdarfackens håll. Ekonomiskt vore det viktigt att förebygga arbetsoförmåga och mental ohälsa.

Det positiva med Otto Anderssons attack var att frågan om Lojo BB fick mer uppmärksamhet. Vi borde diskutera förlossningsvården mycket mer i riksdagen. Jag gjorde nyligen ett debattinitiativ om förlossningsavdelningarnas framtid i Finland. Ingen från SFP skrev tyvärr under. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan käännöstä.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

17.23 **Timo Harakka sd:** Kunnioitettu rouva puhemies! Tämä salihan muistuttaa seurakuntasalia myös siinä, että moniin pöytälaatikkoihin jaetaan virsikirja. Yhteisistä virsikirjoista voivat puolueen jäsenet sitten veisata. Huono uutinen hallituspuolueiden edustajille on se, että joudutte luopumaan teille niin rakkaasta virsikirjasta ja siitä ainoasta virrestä, joka siihen sisältyy. On ollut kätevää, että samat puheenvuorot käyvät mihin tahansa keskusteluun. Oli asia mikä hyvänsä, oli leikkaus kulttuurista tai vammaispalveluiden heikennys tai nyt siis sairaalapalveluiden asteittainen alasajo, niin teidän ensimmäinen säkeistöne alkaa aina valtionalouden huonosta tilasta, jonka takia on aina pakko tehdä se kulloinkin välttämätön heikennys tai leikkaus. Toisessa säkeistössä sitten haukutaan aina edellinen hallitus, koska on täysin unohtunut maailmanlaajuinen pandemia ja Putinin hyökkäys, kokonaan se poikkeustila, jonka tasavallan presidentti joutui julistamaan ensimmäisen ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

ran yli 70 vuoteen. On sinänsä hienoa, että voidaan teeskennellä ikään kuin tätä kriisiä ei olisi tapahtunutkaan ja ikään kuin se ei olisi vaatinut nopeita toimia ja Sanna Marinin joh-tajuutta. Sehän vain todistaa, että onneksi onnistuimme.

Mutta nyt kun toistelette tätä samaa virttä eli valtiontalouden pakottamia leikkauksia, tällä kertaa ihmisten terveydenhuoltoon, perustuslain suojaamaan perusoikeuteen, kansa-laiset eivät enää suostukaan kuuntelemaan. Hallituksen tarina on mennyt pilalle, hallitus on menettänyt uskottavuutensa. Ja miksi? No, yksinkertaisesti siitä syystä, että seurakunta on alkanut kysellä, miksi valtiontalouden talkoisiin osallistuvat heikot ja vammaiset mutta ei-vät vahvat ja varakkaat. Miksi se on, ministeri Juusoa lainataksemme, rikkaiden kormuut-tamista, että ministerin tulotasolla käteen jää 1 300 enemmän eikä 1 700 enemmän, samal-la kun työttömät, opiskelijat, yksinhuoltajat, asumistuen saajat menettävät toimeentulos-taan ison osan? Kansalaiset siis kyselevät, miksi leikataan jokaiselle kuuluvia julkisia pal-veluita, kun samalla kaadetaan puoli miljardia yksityiseen terveysbisnekseen. Eli sille suo-malaisten vähemmistölle, jolla on varaa ja mahdollisuus käyttää yksityistä palvelua, on va-raa siirtää rahaa, jota ei voida käyttää enemmistön, siis aivan jokaisen kansalaisen, kattaviin palveluihin.

No, kyse ei olekaan säästämisestä, vaan siitä, että siirretään rahaa julkiselta yksityiselle. Kyseessä on suuri puhallus, kaikkialta maailmasta tuttu, oikeistolainen suuri puhallus. Tä-män ihmiset ovat havainneet ja alkaneet esittää kysymyksiä, ja he tuntevat itsensä petetyik-si. Nimittäin suomalaisia aidosti huolestuttaa velkaantuminen, jonka te lupasitte lopettaa mutta jota itse asiassa lisäätte. Myös vasemmistoa huolestuttaa velkaantuminen. Mutta sitä eivät ihmiset ymmärrä, miksi näihin talkoisiin on osallistuttava vain eräiden mutta ei nii-den, joilla olisi siihen parhaat edellytykset. Nämä ääneen esitetyt kysymykset te voitte yrit-tää vaientaa veisaamalla virttänne aina vain kovempaa ja haukkumalla edeltäjää aina vain kovempaa. Mutta kansalaiset, varsinkin ne, jotka halusivat antaa teille vastuun, alkavat vaatia teiltä sitä vastuuta. Teillähän on valta säätää lakeja ja muuttaa asioita. Ei teitä sido se hallitus, joka ei kokonaiseen vuoteen ole enää tehnyt päätöksiä. Siis ei enää valitusvirsiä, vaan nyt on uuden laulukirjan aika. Kantakaa vastuu päätöksistä, onnistumisista ja epäon-nistumisista. Kertokaa, miksi olette valinneet supistaa julkisia palveluita ja suosia yksityis-tä terveysbisnestä. Nyt on siis omien laulujen aika.

Ja nyt, arvoisa puhemies, alkaa jo näkyä hallituksen oma vastuu valtiontalouden heik-koudesta. Se säkeistö, jonka valitusvirressänne aina hyppäätte yli, on se, joka ylistää edel-listä hallitusta mittaushistorian korkeimmasta työllisyysasteesta, jonka te olette tarvelleet. Suomessa on nyt 60 000 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten ja yli 50 000 työllistä vähem-män. Tuon lisätyöttömyyden kustannus on Pellervon taloustutkimuksen arvion mukaan melkein miljardi euroa, epäsuora kustannus 1,8 miljardia. Olette siis tuottaneet melkein kahden miljardin euron vahingon. Tuolla kahdella miljardilla, kas kummaa, helpotettaisiin hyvinvointialueiden ahdinkoa merkittävästi ja voitaisiin välttää tavallisten ihmisten perus-oikeuksien mukaisten terveyspalveluiden alasajo.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden edustajat vaativat oppositiota luettelemaan niin ja niin monta miljardia leikkauksia, jotka teidän toimillanne kasvavat koko ajan. Jos se oli eilen 6, tänään 9, se on huomenna 12. Teidän ansiostanne Suomi on sulkeutumisen ja su-pistumisen kierteessä matkalla kohti muuttotappio-Suomea.

Arvoisa puhemies! Ainoa tapa välttää tämän hallituksen haaksirikko on reilu taakanja-ko sopeutuksessa, kasvua loputtoman leikkaamisen sijaan, ihmisten kunnioitusta, nöyryyt-tä, neuvottelemisen ja yhteistyön tahtoa. On uusien laulujen aika.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa poissa, edustaja Kiuru, Krista poissa, edustaja Berg poissa. — Ai jaa, välissä oli Kymäläinen. Minä luin, että sitten vasta. No niin, mutta joka tapauksessa edustaja Kymäläinen on paikalla, olkaa hyvä. — Ja kun Berg nyt tuli saliin, niin hän seuraavaksi sitten.

17.29 Suna Kymäläinen sd: No niin, arvoisa rouva puhemies, meillä voi käydä vilkkaassa Karjalassa meille hätäisesti syntyneille karjalaisille juuri näin, kuten tässä hetki sitten kävi, että oltiin pidemmällä kuin arvasikaan.

Niin, nyt tässä nähdään, mitä oikeistohallitus saa aikaiseksi. Ensin leikataan köyhiltä toimeentulo ja sen jälkeen leikataan näiltä samoilta henkilöiltä myöskin palvelut. Tässä on ollut absurdia kuunnella — olin eilen vielä sairaalomalla ja katselin tätä istuntoa siellä hyvin tarkoin ja ihmettelin sitä toistuvaa hallituksen puhetta virkamiesesityksestä, että siihen ei liity poliittista ohjausta. Sehän on hallitusohjelmaan kirjattu tavoite, että tästä tehdään säästötoimenpiteitä, ja jos hallituksen ministeri antaa ohjeistuksen virkamiehille, että tekkää esitys sairaalaverkon leikkauksista, niin totta kai virkamiehet tekevät, mitä virkamiehen täytyy tehdä: he tekevät sen esityksen. Ja silloin se on hallituksen poliittisesti ohjaama esitys. Siinä, mitä se sisältö on, on hyvä, että ei ole menty sörkkimään väliin, mutta me olemme kuulleet sen, että tarkoitus oli viedä myöskin kakkosesitys läpi. Tämän on ministeri Juuso kertonut. Nyt sitten oli kaksi viikkoa sitten sunnuntaina hallituspuolueiden puheenjohtajien pöydässä päätetty, että vain ykkösesitys viedään esille, mutta ei tästä kansalaisille mitään hyvää jää näinkään.

On jotenkin käsittämätöntä, että tätä sairaalaverkon leikkausta ajetaan läpi tällaisilla termeillä kuin ”on pakko tehdä”, kun ei ole pakko tehdä — ihan samoin kuin ei ole pakko sitä kaljaveroakaan laskea. Jos tästä kaljaveron laskusta luovuttaisiin, niin pystyttäisiin pitämään nämä ihmisille tärkeät palvelut edelleenkin paikalla. Kysymyshän on siis synnytyksistä, yöaikaisesta päivystyksestä, leikkaustoiminnasta. Ja kysymys on ennen kaikkea alueen asukkaiden, perheiden, ikääntyvän väestön hyvistä palveluista, sitä sydänkohtausta kun ei voi virka-aikaan valita. Ja silloin voi olla merkitystä sillä, miten pitkä matka on seuraavaan sairaalaan. Te vaarannatte potilasturvallisuuden.

Jotenkin itse olen luottanut, olipa meillä minkä värinen hallitus tahansa tai mitkä puolueet ikinä johtamassa Suomenmaata — siihen olen aina halunnut uskoa — että ihmishengillä ja elämällä ei leikitellä. Ja siitähän tässä nyt on enemmän kysymys kuin saisi ollakaan. Tässä vaarantuu ihmishenkiä. Eikä tässä edes synny kustannushelpotuksia. Kun ambulansseja tarvitaan enemmän yöaikaan, sillä on hintalappu, kuten olemme kuulleet. Kustannukset tulevat kasvamaan näiden sairaalaverkon heikennysten myötä.

Itse asiassa pelkään, että kaikkienensa näillä leikkauksilla, joita hallitus esittää sairaalaverkkoon, palveluihin, soteen, ylipäätensäkin sosiaalihuoltoon, tulee olemaan tulevaisuudessa moninkertainen hintalappu siihen nähden, mitä te tällä yksittäisellä leikkausesityksellä tällä hetkellä tullette saavuttamaan. Enkä tiedä, miten tuo hintalappu tullaan jossakin vaiheessa korjaamaan. Hyvänä esimerkkinä mielestäni tässä toimii mielenterveyden korjaavien hoitojen hintalappu: 11,7 miljardia. Ja te leikkaatte ihmisten toimeentulosta — 17 000 uutta lasta köyhyysrajan alapuolelle. Kyllä te tiedätte, miten se vaikuttaa lasten mielenterveyteen, perheiden jaksamiseen. Te lisäätte mielenterveyspalveluiden ja hoitotoimenpiteiden tarvetta sen sijaan, että te voisitte pienentää tätä mielenterveyden hintalappua, yli 11 miljardin hintalappua, panostamalla näihin palveluihin: ennalta ehkäiseviin palveluihin, lähipalveluihin, sosiaalihuoltoon ja niin poispäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Päivystyksen ruuhkaantuminen ei helpotu sillä, että päivystykset keskitetään kauemmaksi palveluiden tarvitsijoista ja heikennetään potilasturvallisuutta. Keskitäminen uhkaa johtaa [Puhemies koputtaa] sairaankuljetusten lisääntymiseen ja kasaa painetta [Puhemies koputtaa] ensihoitoon.

Arvoisa puhemies! Lääkäriliitto on todennut, [Puhemies koputtaa] että hoitotakuun romuttaminen eli siirtäminen [Puhemies koputtaa] kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen näivettää [Puhemies koputtaa] koko perusterveydenhuollon ainoan olemassa olevan elementin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

17.36 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Täällä on tämän asian käsittelyn yhteydessä, varsinkin eilen illalla ja ehkä siinä yönkin tiimellyksessä, varsinkin perussuomalaisten puheenvuoroissa esitetty useampaan otteeseen, että Marinin hallituksen sote-uudistus olisi syyllinen hyvinvointialueiden alijäämiin.

Kerrataan nyt vielä kerran, kun vuorokausikin on jo vaihtunut keskiviikon puolelle ja salissa on jonkin verran myös niitä edustajia, jotka eivät ihan kello kahteen asti viime yönä olleet salissa keskustelemassa.

Kuten eilisessä keskustelussa muun muassa valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Lohi kertoi, valtiovarainvaliokunta on selvittänyt perin juurin, miksi hyvinvointialueiden alijäämä itse asiassa on niin suuri. Ensimmäisenä syynä on se, että henkilöstön ansaittua palkkaratkaisua ei voitu ennakoida. Toiseksi syyksi nostettiin esille, että inflaation aiheuttamaa hinnannousua ei myöskään voitu ennakoida. Kolmanneksi syyksi selvityksessä kävi ilmi, että koronan aikainen hoitovelka oli mittava. Ja neljäntenä syynä tämä selvitys toi esille, että vuokralääkäreiden kustannukset nousivat kahdessa vuodessa pitkälti yli miljardin — eli siis yli miljardin euron. Eli yhteenvetona: syyllinen ei ole viime kaudella hyväksytty sote-uudistus, kuten täällä useissa hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroissa kerta toisensa jälkeen eilen tämän asian yhteydessä tuotiin esille.

Arvoisa puhemies! Haluan nyt tässä — ehkä todennäköisesti, mahdollisesti — viimeisessä puheenvuorossani tämän asian osalta nostaa vielä esille muutamia tärkeitä huomioita siihen, minkälaisia näkökohtia sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden kehittämisessä olisi hyvä ottaa huomioon.

Ensimmäinen asia on se, että sotea ei pidä uudistaa säästö- ja karsimistavoite edellä. Työnjakoa voidaan kehittää sairaaloiden kesken, mikä on ihan kannatettavaakin, ja hyvinvointialueilla ja yhteistyöalueilla tulee kuitenkin olla tässä valta. Ratkaisuja ei voi sanella ylhäältä päin, siitä ei tule toimivaa ratkaisua.

Toisena kokonaisuutena: Päivystyksen ruuhkaantuminen ei helpotu sillä, että päivystykset keskitetään kauemmas palveluiden tarvitsijoista ja heikennetään täten potilasturvallisuutta. Tämä keskitäminen uhkaa johtaa sairaankuljetusten lisääntymiseen ja kasaa painetta ensihoitoon, ja eilen salissa nostettiin useita esimerkkejä myös siitä, että se tulee myös kasvattamaan kustannuksia. Oikea-aikainen toimiva perusterveydenhuolto ja vanhustenhoivan vahvistaminen vähentävät tarvetta päivystykseen hakeutumiselle. Kiireettömän hoidon hoitotakuu ja sen riittävä resursointi ovat tässä todella tärkeässä roolissa.

Hallituksen kehysriihessä päättämä hoitotakuun romuttaminen on järjettömintä terveyspolitiikkaa. Seitsemän päivän, mikä oli tavoitteena, tai kahden viikon hoitotakuu on tärkeä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

ajuri, joka ohjaa palvelujen painopistettä kohti perustasoa. Nopea hoitoonpääsy on myös kustannustehokasta.

Myös osaamisen turvaaminen on välttämätöntä, mutta osaavaa henkilökuntaa ei houkuttella heikentyneillä työolosuhteilla ja työpaikkojen siirtelyllä. Ei ole mitään takeita siitä, että sote-osaajat siirtyisivät palveluiltaan karsituista sairaaloista keskitetympiin, eikä takeita ole myöskään siitä, että he pysyisivät alalla. Hallitus ei ole tehnyt riittävästi toimia sote-alan työvoiman saatavuuden parantamiseksi. Päinvastoin, hallitus rajaa ammatillisten tukintojen suorittamista ja lakkauttaa aikuiskoulutustuen.

Puhemies! Nyt näyttää siltä, että tämä nyt ei jäänytkään viimeiseksi puheenvuorokseni, niin että joudun jatkamaan seuraavassa puheenvuorossa. [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kyllönen.

17.41 **Merja Kyllönen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä piti yhden kerran ainakin tässä avata sanainen arkku historiankirjoihin, koska meillä on ehkä jäänyt huomaamatta se asia, kuinka hyvinvointialueiden ohjauksen koordinaatio on jo siirtynyt valtiovarainministeriön vastuulle. Sinne perustettiin helmikuun alussa uusi hyvinvointialueiden ohjausosasto, ja kovasti on pyritty vakuuttelemaan alueita siitä, että tästä ei tule tällaista hyvinvointialueiden säästöruuvia. Minä en siihen satuun usko. Se on ihan väistämätön tosiasia, että talousohjaus, jota toki tarvitaan, tulee olemaan tässä maassa se pääsääntöinen ohjuri, mikä jatkossa ohjaa sosiaali- ja terveyspalveluita. Kun tätä yhteisohjausta tehdään — se on toki arvokas asia — niin on ehkä hyvä tunnistaa, että tässä sitten haastetaan juurikin se kyky, millä tavalla taistellaan ja väännetään sen oman toimintasektorin puolesta. Ja kyllähän minä veikkaan, että STM:n virkamieskoneistokaan ei pärjää sille valtiovarainministeriön virkamieskoneistolle, kun sattumoisin itekin olen ollut monenlaisissa neuvotteluissa VM:n kanssa, ja kyllähän se sitä myöten on, että jos heillä on ohjausvalta johonkin asiaan, niin he kyllä aika pitkälti sanelevat myöskin sen, miten se kokonaisuus etenee.

On selvää toki, että toiminnan ja talouden ohjauksen pitäisi olla tasapainossa, mutta se, mikä minua eniten tässä hetkessä ja tässä kokonaisuudessa huolettaa, on se, että kukaan ei katso sitä asiaa, minkä takia nämä isot kulut tänne meidän sosiaali- ja terveydenhuoltoon rakentuvat, vaan se talousohjaus tulee tämän meidän kehysmenettelyn johdosta näihin leikkauksiin, hoidon rajauksiin, erilaisiin järjestelmän katkomisiin ja oikeastaan vaan tämänmöiseen silppupolitiikkaan, ja ne isot ongelmat eivät tule korjatuiksi. Se vaatisi erittäin vahvaa työskentelyä sosiaali- ja terveysministeriöltä, jotta me saataisiin oikeasti punnerrettua tämä kokonaisuus siihen suuntaan, mikä oli koko sote-uudistuksen ajatus: siirtää painopiste perusterveydenhuoltoon, siirtää painopiste ennaltaehkäiseviin, jotta me oikeasti joku kaunis päivä synnytetäisiin terveyttä, ei vain hoidettaisi sairautta ja korjattaisi ongelmia. Mutta nyt on kelkka kääntymässä siihen suuntaan, että minä veikkaan, että nämä sairaalaleikkaukset, mitä nyt tehtiin, ovat alkusoittoa, ja katsotaan, mitä tässä seuraavien kahden vuoden aikana tapahtuu.

Mutta kuten eräs kansalaispalaute tässä viime yön jälkeen tuli, niin edessä on korpivaelus, jos kansa ei herää siihen, mitä täällä on tapahtumassa, ja voin tämän kyllä allekirjoittaa, kun tätä touhua katsoo.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Hopsu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

17.44 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Laiho kysyi aikaisemmin, olisimmeko sote-kustannusten kanssa pulassa, jos sote-uudistusta ei olisi tehty. Täytyy sanoa, että melko lyhyt on muisti. Kun kunnassa vielä hetki sitten päätimme sote-kuluista, murehdimme vuosittain tulevaa erikoissairaanhoidon alati kasvavaa lisälaskua. Tiukkaa teki vanhuspalveluiden kanssa, vammaispalvelujen laatu ja riittävyys olivat jatkuva murhe. Lastensuojelun kustannukset nousivat koko ajan, ja vaatimus ennaltaehkäisyyn panostavasta lastensuojelun kokonaisuudistuksesta oli selvää kunnissakin. Ylipäättään olimme kuntakäsittelyssä varsin yksimielisiä siitä, että valtiovarainministeriöllä ei ollut realistista tilannekuvaa kuntatalouden paineista ja nousevien kustannusten huolesta.

Toinen kysymys on sitten se, ratkooko tehty sote-uudistus nousevia sote-kustannuksia riittävästi tai ollenkaan tällä hetkellä. Pienten kuntien osalta ne pitkään puhutut laajemmat hartiat varmasti auttavat, mutta isossa kuvassa olemme jo kauan tienneet väestömme ikääntymisestä, palvelutarpeen ja henkilöstötarpeen kasvusta. Eläkkeiden osalta tähän kasvavaan ikääntyvien määrään varauduttiin, sosiaali- ja terveystaloudessa ei todellakaan riittävästi, ja sen vaikutuksia, seurauksia, näemme nyt.

Mutta, arvoisa puhemies, minäkin haluaisin kritisoida ratkaisua laittaa lisäpanostukset, joita terveydenhoitoon ohjataan, Kela-korvauksiin, kun niitä kipeästi tarvittaisiin julkisella puolella. Tarpeesta emme ainakaan ole erimielisiä. Kela-korvaukset ohjautuvat niille, joilla on varaa. Parempi malli olisi se, missä julkinen järjestäjä lisärahoituksella ostaisi vaikka tarvittavaa lisäpalvelua yksityiseltä. Tällöin vastuu priorisoinnista olisi yhä julkisella ja lisärahoitus auttaisi kaikkien hoitoonpääsyä, ei vain varakkaiden. Tämä hallituksen nyt ajama malli ajaa julkista palvelujärjestelmäämme alas, ja voi vaan katsoa, mikä sen lopputulos ja tavoite on.

Samoin ratkaisu hoitotakuun muutoksesta kahdesta viikosta luokattoman huonoon kolmeen kuukauteen purkaa sote-uudistuksen yhtä kantavaa ajatusta, josta täällä jo useampiakin on puhunut: kantavaa ajatusta päästä ajoissa perusterveydenhoidon palveluihin, jolloin kalliimman erikoissairaanhoidon tarve ja kustannukset voisivat laskea. Nyt romutetaan tämäkin mahdollisuus. Mutta lisäksi näistä Kela-korvauksista kerrotaan, että hallituksen suunnitelmassa Kela-korvauksia maksettaisiin erikoislääkäreiden potilaille vain yleislääkärin lähetteen kautta, lukuun ottamatta gynekologin palveluja ja ehkä jotain muuta suppeaa erikoisalaa. Mutta koska suurin osa yksityislääkäreistä on erikoislääkäreitä, tämä tarkoittaisi potilaalle, asiakkaalle, idioottimaista luuppia heidän näkökulmastaan ja myös tämän varainkäytön näkökulmasta. Potilaan pitää ensin mennä tsättilääkärille, joka on yleislääkäri, maksaa siitä se viitisenkymppiä, josta saa kahdeksan euroa Kela-korvausta. Sieltä hän saa sitten lähetteen erikoislääkärille, joka laskuttaa sataviisikymppiä miinus se viidenkymppin Kela-korvaus. Lopullinen kustannus on suurin piirtein sama kuin meno erikoislääkärille ilman näitä Kela-korvauksia. Tähän olisin toivonut ministerin kannanoton, onko malli tosiaan kaiken huipuksi tällainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

17.49 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Hopsu osaltaan vei vähän sanoja suustani, sillä olisin itsekkin halunnut nimenomaisesti tarttua tähän edustaja Laihon nostamaan kysymykseen, että olisimmeko ilman tätä Marinin hallituksen sote-uudistusta tässä tilanteessa. Otaksun, että olisimme, ja edustaja Hopsu nosti niitä hyviä näkökulmia jo esille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Minusta on sinällään hyvä, että nyt meillä oikeasti on vihdoinkin yli 15 vuoden jälkeen saatu tähän maahan sote-järjestelmä, joka on lähtenyt toimimaan, sitä kehitetään koko ajan, koska muuten me olisimme varmasti siinä tilanteessa, että kunnissa edelleen keskusteltaisiin, mitä näiden sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kanssa oikein tehdään, erikoissairaanhoidon läheteitä tulisi koko ajan, kustannukset nousisivat, ja samanaikaisesti meillä olisi sote-uudistus käynnissä valtakunnallisesti. Eli siinä mielessä olemme menneet eteenpäin.

Toinen näkökulma, jonka ehkä vielä edustaja Laihon puheenvuorosta haluan nostaa esille, koskee nimenomaan tätä väitettä, että nyt meillä on paisunut hallinto, joka on poissa niistä sosiaali- ja terveyspalveluista, mutta jos kuitenkin nyt katsotaan hyvinvointialueiden hallintoa ja sitä siirtynyttä hallintoa kunnista ja kuntayhtymistä, niin on aivan selvää, että johtajien, päälliköiden, ylipäättänsä hallintohenkilöstön määrä on vähentynyt huomattavasti verrattuna siihen kuntapohjaiseen järjestelmään. Meillä on usealla hyvinvointialueella tälläkin hetkellä parasta aikaa käynnissä hallinnon yt:t, joissa nimenomaan etsitään niitä säästökohteita, säästökohteita hallinnosta, jotta palveluita saadaan pyöritettyä paremmin. Ja hyvinvointialueillakin tietysti myös, jokaisella hyvinvointialueella, on luotu se omanlainen hallintojärjestelmänsä siihen, oli sitten kysymys poliittisesta luottamushenkilöorganisaatiosta tai sitten virkamieskoneistosta, eli totta kai sitäkin jokaisella hyvinvointialueella katsotaan hyvinkin tarkkaan, että mikä toimii, mikä on ehkä sellaista, mistä tulevaisuudessa voidaan luopua, jotta sitä hallintoakin saadaan virtaviivaistettua. Tässäkin varmasti tulevaa aluevaalikautta ajatellen tehdään useilla hyvinvointialueilla perustavanlaatuisia ratkaisuja sen suhteen, että myös tästä sitten saadaan pois näitä ylimääräisiä mahdollisia rönsyjä, mitä on saattanut tässä uudistuksessa syntyä.

Mutta ehkä tähän loppuun on todettava, että en tiedä, voiko kukaan uskoa siihen, kun sote-uudistus viime kaudella tehtiin, että se olisi kerralla valmis, että tällainen 22 miljardin euron kokonaisuus, uusien palvelukokonaisuuksien, palvelukonseptien luominen, tapahtuisi yhdessä yössä. Tämä on pitkä prosessi, joka ei edes pääty nyt tässä ensimmäisellä aluevaalikaudella, vaan jatkaa tulevaisuudessa, ja pääasiahan tässä nimenomaan on, että tällä pyritään kansalaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja myös saavutettavuuden ja laadun parantamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen jatkaa.

17.52 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Todella kun en eilen päässyt osallistumaan näihin keskusteluihin, on paljon sanottavaa, ja siksi tämä toinenkin puheenvuoro tässä vielä.

Olin siis puhumassa tästä Lääkäriliiton lausunnosta liittyen tämän hoitotakuun romuttamiseen. Eli kyseessä on siis tämä hoitoonpääsyn kahden viikon velvoitteen nostaminen kolmeen kuukauteen, moninkertaiseksi, mikä on aivan uskomaton toimenpide. Sitä on vaikea järjellä ymmärtää, miksi tähän on päädytty. Ja Lääkäriliitto siis toteaa, että näin näivettyy ainoa elementti, joka edellyttää panostamista perusterveydenhuoltoon. Samanaikaisesti yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksiin lisätään huomattava summa rahaa.

Tämä hallituksen toiminta on jotenkin erikoista siltäkin osin, että samaan aikaan, kun tätä hoitoonpääsyä pidennetään, tätä selitetään sillä, että näin päästään hoitoon nopeammin — eli siis ei kahdessa viikossa vaan vasta kolmen kuukauden päästä. Ja hallitus sanoo, että tämä parantaa hoitoonpääsyä. Ihan käsittämätön väite. Samanaikaisesti, kun hoitaja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

mitoitusta lasketaan, hallitus perustelee tätä asiaa niin, että näin saadaan lisää hoitopaikkoja ja näin saadaan lisää työntekijöitä. Tämä on vielä kaikista käsittämättömintä. Nimenomaan tätä hoitajamitoituksen nostoa perusteltiin muun muassa hoitajien ja työntekijöiden työssäjaksamisen ja viihtymisen vuoksi, jotta he pystyivät luottamaan siihen, että hoitoa pystytään antamaan ihmisille eettisesti kestäväällä tavalla. Ja nyt kun näihin molempiin asioihin puututaan, niin näköala kyllä sumenee.

Työntekijän näkökulmasta tilanne näyttää tällä hetkellä toivottomalta. Edessä on säästöjä säästöjen perään, ja niitä ei käytännössä voi tehdä muuten kuin henkilöstövähennysten ja lomautusten kautta, mikä merkitsee palvelujen heikentymistä ja jonojen pidentymistä. Ei siis ole niin, kuten hallitus väittää, että näillä toimenpiteillä päästään nopeammin lääkäriin tai että näillä toimenpiteillä saadaan työntekijöitä lisää. Työntekijät tarvitsevat luottamusta tulevaan ja varmuutta, että työ voidaan tehdä eettisesti kestäväällä tavalla, kuten jo edellä totesin.

Mutta sen lisäksi, että työntekijöillä tai näillä ihmisillä, joiden lähipalveluja tässä nyt leikataan, ei ole näköalaa, ei myöskään tule näköalaa Itä-Suomelle — niin paljon kuin tässä salissa on puhuttu ja annettu ymmärrystä ja sympatiaa Itä-Suomen tilanteelle, joka Venäjän hyökkäyssodan johdosta on johtanut EU-pakotteisiin ja tuonut paljon ongelmia ja rahallista menetystä itärajan alueilla. Ja kun hallitus toteaa, että nyt panostetaan Itä-Suomeen, niin ainoa toimenpide, jota te esitätte sen teidän työryhmänne lisäksi, jolle ilmoititte, että ei ole rahoja tähän resursoitu, on tämä ilmoitus, että nyt täältä Itä-Suomesta sitten leikataan palveluverkkoa oikein kunnolla. Ei paljon tulevaisuuden näköalaa itäsuomalaisille tällä tarjoilla. Näinkö nuoret löytävät paikkansa Itä-Suomesta, jos ei ole synnytyssairaaloita lähistöllä tai jos ei ole sitä yöpäivystystä, leikkausosastoa?

Itse kahden astmalapsen äitinä olen kaksi kertaa tarvinnut näiden lasten kanssa ambulanssia. Asumme siellä Etelä-Karjalassa ja molemmilla kerroilla emme ole saaneet ambulanssia sen vuoksi, koska ambulanssit ovat olleet jo Lappeenrannan päässä tai menossa Lappeenrantaan ja sieltä takaisin Ruokolahdelle on ollut liian pitkä matka. Toisen kerran menimme taksikuskin kanssa, joka omasta mielestään traumatisoitui tästä kyydistä, koska oli pieni lapsi tukehtua kyydissä, ja toisen kerran mentiin itse sitten hätävilkut päällä ja vaihdettiin jo lähellä sairaalaa ambulanssikyytiin. [Puhemies koputtaa] Tätä tapahtuu jo nyt, ja tämä vain pahenee tämän teidän asetuksenne myötä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

17.57 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Jatkan nyt tässä puheenvuorossani vielä hieman tuota edellistä puheenvuoroani, minkä arvelin olevan viimeinen tämän asian käsittelyssä tässä kohtaa. Mutta koska aika loppui kesken, nostan nyt vielä esille muutamia tärkeitä huomioon otettavia näkökohtia sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden kehittämisessä.

Arvoisa puhemies! Kaikkein järjettömintä on nyt tehdä rajuja heikennyksiä sekä erikois- että perustason palveluihin, kun tiedämme, että soteen tarvitaan rahaa enemmän, ei vähemmän. Hyvinvointialueille on nyt turvattava työrauha ja mahdollisuus hallittuun palvelujen uudistamiseen, niin että palvelut ovat laadukkaita ja pidemmällä aikavälillä myös kustannustehokkaita.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueita ei saa pakottaa tilanteeseen, jossa hätäiset sopeustoimet aiheuttavat välillisesti vain suurempia taloudellisia ja laadullisia kustannuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Kehysriihen sote-palveluleikkaukset olisi voitu korvata luopumalla yksityisen terveysbisneksen ideologisesta pönkittämisestä. Yksityiseen satsataan puoli miljardia, julkisesta leikataan suunnilleen saman verran. Korotetut Kela-korvaukset valuvat yritysten voittoihin ja vievät palvelut yhä kauemmas pienituloisista ihmisistä. Tällä esityksellä hallitus vain lisää terveyden eriarvoisuutta.

Arvoisa puhemies! Jotta palveluiden kehittäminen saadaan hyvinvointialueilla tehtyä järkevästi ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti, pitää alueiden alijäämän kattamisvelvoitetta nyt muutosvaiheessa pidentää — tästä olemme oppositiopuolueista useamman kerran hallitukselle kertoneet ja esittäneet tätä yhdeksi ratkaisuksi. Jotta alueilla välttyään paniikinomaisilta säästöiltä etenkin perustason palveluihin ja lähipalveluihin, pitää osa ensi vuonna maksettavasta jälkikäteistarkistuksesta aikaistaa tälle vuodelle. Tämänkin olemme useammassa puheenvuorossa nostaneet esille. Jotta palvelujärjestelmää voidaan kehittää suunnitelmallisesti ja oikeudenmukaisesti, hallituksen pitää luopua yksityisen terveysbisneksen pönkittämisestä ja siirtää siihen suunnattu puolen miljardin potti suoraan yhteisille julkisille hyvinvointialueille lääkäriin pääsyn parantamiseksi.

Jotta soten kustannuksia saadaan hillittyä ja painopistettä siirrettyä perustason toimintaan ja ennaltaehkäisyyn, hallituksen tulee vielä tehdä asiantuntija-arviot riihessä linjaamistaan sote-leikkauksista. Tarvitaan perusteelliset vaikutusarviot, niin etteivät leikkaukset tulevat aiheuttamaan jatkossa suurempia kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Hallituksen on peruutettava esimerkiksi hoitotakuun romuttamisesta ja sote-järjestöihin suunnatuista leikkauksista sekä luovuttava järjettömästä alkoholipolitiikastaan, joka ei saa tukea hyvinvointialueilta eikä sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoilta. Näistä kaikista jo varmasti tiedetään, että kustannukset tulevat pitkällä aikavälillä noustamaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

18.02 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kyllönen nosti tässä aikaisemmin sellaisen asian esille, että en voi olla ottamatta puheenvuoroa, vaikkei tämä aivan suoraan liity tähän välikysymyskeskusteluun mutta kuitenkin liittyä, koska kyse on taloudesta.

On varmasti totta, että ei ole täysin tarkoituksenmukaista, että useat eri tahot ohjaavat ja neuvovat hyvinvointialueita ja hyvinvointialueet neuvottelevat usean ministeriön ja lisäksi THL:n kanssa. Eli hyvinvointialueiden ohjaukseen osallistuu siis STM, valtiovarainministeriö, sisäministeriö, ja tukena käytetään myös Valviran ja aluehallintoviraston raportteja. Mutta siis valtiovarainministeriön sivuilla lukee näin: ”Muutoksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja selkeyttää hyvinvointialueiden ohjausta sekä varmistaa, että valtioneuvoston finanssipoliittiset tavoitteet tulevat nykyistä paremmin otetuiksi huomioon ohjauksessa.” Minusta sotea pitää kyllä ohjata palvelut ja palvelutarve ja ihmisten perus- ja ihmisoikeudet edellä, ei talouspolitiikka edellä. Nyt jo huomaamme, että kun Excelistä vedetään vain rivejä tai lukuja pienemmiksi, niin päätökset ovat täysin järjettömiä, ja ne eivät itse asiassa pitkällä aikavälillä tue meidän valtiontalouttamme.

Tästä eteenpäin sote-palvelut tulevat menemään sillä perusteella, mitä valtiovarainministeriö kertoo, ei palvelutarve tai ihmisten perus- ja ihmisoikeudet edellä. Jokaisella suomalaisella on kuitenkin potilaslain mukaan oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon sekä siihen liittyvään kohteluun. Hyvään hoitoon ja kohteluun liittyvät esimerkiksi hoidon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

laatu, potilasturvallisuus — mietin vain näitä pitkiä sairaankuljetuksia yöpäivystysten lakauttamisen vuoksi —, yhdenvertaisuus ja henkilöstön ammattitaito ja osaaminen. Montakin asiaa tulee tässä mieleen, esimerkiksi aikuiskoulutustuki.

Mutta siis, kun ohjausta tehdään valtiovarainministeriö edellä, niin herää kysymys [Puhemies koputtaa] näiden edellä mainitsemiini seikkojen toteutumisesta. Valtion talous- ja finanssipoliittisten tavoitteiden asettaminen näin vahvasti ohjauksen lähtökohdaksi on kyseenalainen tavoite. Siten lainsäädäntömuutosten tosiasiallisia vaikutuksia olisi vielä kyllä selvitettävä hyvin tarkasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Elomaa.

18.04 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Oppositio, te olitte itse viime vaalikaudella ajamassa läpi [Puhemies: Mikrofoni!] tämän jo syntyessään epäonnistuneen sote-uudistuksen. [Puhemies: Mikrofoni ei ole päällä! — Nyt!] Te halusitte ajaa tämän läpi, ja nyt te syytätte sitten näistä ongelmista hallitusta.

Ministeri Juuso on tehnyt hyvää työtä erittäin vaikeassa paikassa. Hän on osaava. Hänellä on sydän mukana, kun hän työskentelee. Hän ansaitsee kehuja eikä tällaista populistista ajojahtia.

Taloudessamme on hyvin paljon ongelmia, kuten me kaikki tiedämme, eikä taloutemme ole kasvanut yli 15 vuoteen. Nyt hallituksen prioriteetti on kansallisen turvallisuuden ohella saada tämä maa taas kasvu-uralle. Euroopassa on sota, ja itänaapurimme on arvaamaton, mutta te, arvoisa oppositio, haluatte keskittyä yksittäisen ministerin lausuntoihin ja syyttää nykyistä hallitusta aiheuttamistanne ongelmista. Tämä on opportunistin huippu. Pitääkö nyt hallituksen pyytää anteeksi, että emme ole alle vuodessa saaneet korjatuksi teidän luomaanne epäonnistunutta järjestelmää?

Arvoisa puhemies! Rahoitusleikkauksista puhuminen on harhaanjohtavaa, kun hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa lähtötasoon verrattuna yli miljardilla eurolla joka vuosi koko hallituskauden ajan. Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu Marinin—Saarikon sote-uudistuksen rahoitusmalliin, johon nykyinen hallitus ei ole tehnyt muutoksia. Vuoden 2023 rahoituksen osalta perustana on kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten siirtolaskelma, ja se on laskettu vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarviotietojen perusteella. Hyvinvointialueiden rahoitus korjataan tämän jälkeen vastaamaan lopullista siirtolaskelmaa. Hyvinvointialueet toimivat siis edelleen edellisen hallituksen lakien ja säädösten mukaisesti, ja rahoitusvaje on periytynyt edelliseltä hallitukselta. Tämä ei ole syyttämistä, tämä on faktaa.

Arvoisa puhemies! Vielä kerran, oppositio: Teidän oli aivan pakko saada tämä sote-himelipäätös läpi viime vaalikaudella. Himmeliä on nyt ongelmia, syytätte siitä nykyistä hallitusta. Hallitus peri teiltä tämän epäonnistuneen viritelmän, ja nyt olette ministeri Juuson kimpussa. Tulee väkisinkin mieleen, ovatko perussuomalaiset hallituksessa niin kova pala, että ette voi sulattaa sitä. Euroopassa soditaan, ja taloutemme on valtavissa ongelmassa. Ymmärtäkää nyt, oppositio, että myös teillä on vastuunne. Suomi tarvitsee hyviä ratkaisuja, siihen tarvitaan koko eduskunta mukaan. Haluan uskoa, että myös te haluatte, että hyvinvointivaltiomme pelastuisi ja asiat menisivät hyvin tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

18.08 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin haluan sanoa sen asian, että mielestäni on hyvä, että jokaisella hyvinvointialueella on keskussairaala myös tulevaisuudessa. Toki siellä eri aloilla voi olla sitten työvoimapulaa ja osaajien pulaa, mutta kuitenkin lähtökohtaisesti mielestäni tämä on hyvä asia.

Koskien työvoimapulaa: Itse toimin kunnanjohtajana ennen viime kauden sotea, tämän kauden sotea, ja silloinkin moni hoitaja vaihtoi hoitopuolelta teollisuuteen. Eliikkä toisin sanoen tämä ei ole mikään uusi asia, että sote-puolella on suuria haasteita. Silloin esimerkiksi johtajuus ja työn joustavuus olivat nämä, miksi sitten vaihdettiin alaa.

Toinen asia on toki se, että meillä on monia, jotka lähtevät Ruotsiin ja Norjaan, käyvät tekemässä keikkaa. Mutta on havaittavissa, että tämä on nyt vähenemään päin, koska myöskään näissä maissa ei osteta samalla tavalla enää keikkafirmojen kautta, ja se on hyvä asia meille. On todella tärkeää, että koulutuspaikkoja löytyy kaikilla tasoilla sote-puolella. Ja tässä haluan nostaa esille myös hallitusohjelman kirjauksen, että tehdään yhteistyötä myös ruotsalaisten lääketieteellisten yliopistojen kanssa tai tiedekuntien kanssa, että saataisiin enemmän osaajia, mikä hyödyttäisi tätä meidän sote-alaa koko Suomessa.

Sitten yksi asia, josta en maininnut eilen, on toki yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Ja meillä Pohjanmaalla on uusi TUSO-ohjelma, tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma, nyt parhaillaan menossa, ja siinä on iso osa koskien juuri tätä vuokratasoa ja -tuottoja. Ja tämä on ensisijaisen tärkeää, että kuntien yhtiöiden kanssa keskustellaan tästä aika perin pohjin. Myös kaikki tämä rajayhteistyö siinä, se, mitä kuuluu kunnille ja mitä kuuluu hyvinvointialueille, on todella tärkeää. Ja uskon, että tässä olisi paljon vielä tekemistä, kun monet alueet ovat keskittyneet vain sote-puolen ratkaisuihin nyt alussa.

Vaikka tässä monet hyvinvointialueiden päätöksentekijät joutuvat tekemään todella haasteellisia päätöksiä, itse näen kuitenkin — ainakin meillä päin — valoa tunnelin päässä. On sitten kuitenkin se näkymä, mihin mennään, millä tasolla palvelut tulevat olemaan. Ja tämä on tärkeää myös sekä kansalaisille että ennen kaikkea henkilöstölle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

18.11 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Elomaan puheenvuoron jäljiltä totean, että kyllä, sote-uudistus oli pakko saada aikaan. Olette ollut tässä talossa ainakin yhtä kauan kuin itse, ja ainakin noina kolmena kautena on yritetty saada sote-mallia, ja nyt ensimmäistä kertaa onnistui sellainen sote-malli, joka oli myös perustuslaillisesti mahdollinen.

Ihmiset tarvitsevat hyvää hoitoa. Näihin rahoituksen järkevöittämissiin tarvitaan uudenlaista rakennetta, ja sitä tässä lähdettiin hakemaan, jotta pystytään turvaamaan kaikille kansalaisille hyvät sote-palvelut ympäri Suomen. Mutta tämä teidän esityksenne sairaalaverkon leikkaamisesta ei siihen sote-malliin kyllä kuulu millään muotoa. Se on ihan teidän oma valintanne, teidän oma arvovalintanne. Te haluatte leikata sen 26 miljoonaa tällä sairaalaverkolla, mutta te haluatte myös sen kaljaveron alennuksen, joka on aika lailla sama summa. Jos perutte sen kaljaveron alennuksen, niin pystytään pitämään nämä ihmisten lähipalvelut edelleenkin. [Aino-Kaisa Pekonen: Miettikää sitä!] Tätä on niin vaikea ymmärtää. Olen nyt toistanut kolmatta kertaa pöntöstä tänä päivänä samaa, ettei järjellä oikein pysty ymmärtämään tätä teidän logiikkaanne. Te syytätte siitä edellistä hallitusta — täysin väärin. [Ritva Elomaan välihuuto] Edellinen hallitus ei ole tehnyt teidän kaljaveron alennuksianne eikä näitä palveluverkon leikkausesityksiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Tässä vaiheessa kaikkein järjestömintä on tehdä rajuja heikennyksiä sekä erikois- että perustason palveluihin, kun tiedämme, että soteen tarvitaan rahaa enemmän, ei vähemmän. Tällä hetkellä hyvinvointialueille tulisi turvata työrauha ja mahdollisuus hallittuun palvelujen uudistamiseen, niin että palvelut ovat laadukkaita ja pidemmällä aikavälillä myös kustannustehokkaita. Mutta tätä te ette tee: te puututte sairaalaverkkoon, te annatte liian vähän rahaa, tuhoatte sitä näköalaa näiltä alueilta.

Luottamus on kärsinyt tämän esityksen myötä. Siksi on erikoista, että te vielä pyydätte, että tehdään yhdessä, kun ei ole tehty yhdessä tätä selkeästi edes hallituksen jäsenten kanssa. Omassa vaalipiirissänikin on teidän puolueenne edustaja, joka on ihmetellyt, miten Kouvolan sairaalaverkkoon nyt, hyvänen aika, tehdäänkin tässä yhtäkkiä tällaista karsintatoimea, ja hän vaatii siihen korjauksia. Toivon, että hänen vaatimuksensa on teidän hallituksessanne niin mahtava, että tuo Kouvolan leikkaus tullaan perumaan tämän vaatimuksen myötä. Annan sille lämpimän tukeni.

No, olen tässä nyt keskittynyt aika paljon tuomaan tämmöistä pettymystä ja kritiikkiä hallituksen toimintaan, mutta ratkaisujakin olisi. Jotta palveluiden kehittäminen saataisiin hyvinvointialueilla tehtyä järkevästi ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti, pitäisi alueiden alijäämän kattamisvelvoitetta nyt muutosvaiheessa pidentää. [Jani Kokko: Kyllä!] Jotta alueilla välttyttäisiin paniikinomaisilta säästöiltä etenkin perustason palveluista ja lähipalveluista, pitäisi osa ensi vuonna maksettavasta jälkikäteistarkistuksesta aikaistaa tälle vuodelle. Jotta palvelujärjestelmää voidaan kehittää suunnitelmallisesti ja oikeudenmukaisesti, hallituksen pitää luopua yksityisen terveystalouden pönkittämisestä ja siirtää siihen suunnattu puolen miljardin potti suoraan yhteisille julkisille hyvinvointialueille julkiseen lääkäriin pääsyn parantamiseksi.

Jotta soten kustannuksia saadaan hillittyä ja painopistettä siirrettyä perustason toimintaan ja ennaltaehkäisyyn, hallituksen tulee vielä tehdä asiantuntija-arviot riihessä linjaamistaan sote-leikkauksista. Tarvitaan perusteelliset vaikutusarviot, niin etteivät leikkaukset tule aiheuttamaan jatkossa suurempia kustannuksia. Hallituksen on peruutettava esimerkiksi hoitotakuun romuttamisesta ja sote-järjestöihin suunnatuista leikkauksista sekä luovuttava järjestöisestä alkoholipolitiikastaan, joka ei saa tukea hyvinvointialueilta eikä sosiaali- ja terveystalouden asiantuntijoilta. Näistä kaikista jo varmasti tiedetään, että kustannukset tulevat pitkällä aikavälillä nousemaan.

Täällä tänäänkin, kuten kuuntelin eilen tätä keskustelua television äärellä, hallituksen puolelta monta kertaa kysytään, mitkä ovat sitten opposition vaihtoehdot näiden kustannusten ja palveluiden pelastamiseksi. Tässä nyt luetteloin teille jälleen kerran näitä samoja toimenpiteitä, joita oppositiopuolueiden edustajat ovat teille eilisestä alkaen kertoneet. Nämä onneksi jäävät [Puhemies koputtaa] kirjauksina tuonne pöytäkirjoihin, niin voitte sieltä käydä sitten vaikka kirjallisena ne katsomassa, jos kuullun ymmärtämisessä on jonkunäköistä hankaluutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

18.17 Aino-Kaisa Pekonen vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Ajattelin, että en enää käytä puheenvuoroa tässä kohtaa, mutta edustaja Elomaan puheenvuoro pisti minut hieman hämmentyneeseen mielentilaan.

On pakko kyllä todeta, edustaja Elomaa, että kyllä te varmaan itsekkin tiedätte, että sote-uudistus oli pakko saattaa maaliin. Tätä sote-uudistusta on tehty niin kauan kuin me olem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

me täällä eduskunnassa istuneet, ja ennen meitä, ainakin 15 vuotta, ehkä 20 vuotta. Me ollaan kaikki tiedetty, että se malli, mikä meillä oli, ei toiminut. Me tarvittiin ne leveämmät hartiat, me tarvittiin paljon kustannustehokkaampi malli, ja me tarvittiin valtio sinne taakse. Aikaisemmin kunnat, kuntayhtymät ovat hoitaneet sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, ja sen takia nyt on tärkeää, että me ollaan tässä tilanteessa, että tämä sote-uudistus on vihdoinkin saatu eteenpäin. Jokainen ymmärsi, ettei se tullut valmiiksi viime kaudella. Jokainen tiesi, että tämä hallitus joutuu tekemään tähän sote-uudistukseen parannuksia. Ei näin suuri uudistus yhdessä vaalikaudessa valmiiksi tule, mutta eivät nämä leikkaukset, mitä tämä hallitus tekee näihin sote-palveluihin, uudista, eivät ne paranna tätä mallia. Me tarvitaan tähän aidosti nyt satsausta, panostuksia tai edes työrauha sinne sosiaali- ja terveystalouteen tuottaville hyvinvointialueille. Te ette anna sitä työrauhaa. Te teette nämä mittavat leikkaukset ja ajatte meidän peruspalvelut nolliin, sote-palvelut täysin kriisiin.

Mitä sitten tulee ministeri Juusoon ja keskusteluun, jota olemme tässä salissa käyneet, niin täytyy kyllä todeta, että ei hän näytä juurikaan osallistuneen omaa hallinnonalaansa koskevien päätösten valmisteluun kehysriihessä. Kuten on todettu täällä jo, hän oli hyvin yllättynyt näistä sosiaalihuoltoon tehtävistä sadan miljoonan euron leikkauksista, ja tämä sairaalaverkkouudistuskin tuotiin sinne kehysriiheen kolme päivää sen jälkeen, kun hän oli itse vastannut kirjalliseen kysymykseen, että tämä tuodaan vasta ensi syksynä. Näyttää siltä, että keskustelua ei kovastikaan käydä STM:n sisällä, ei ehkä sitten hallituksenkaan sisällä, kun ei näistä asioista ole tietoisuutta.

Edustaja Elomaa, te vielä lopuksi totesitte, että ehkä meille täällä oppositiossa perussuomalaiset ovat kova pala hallituksessa. Täytyy todeta, että eivät ole. Te olette pettäneet kaikki vaalilupaukset, mitä te olette antaneet viime keväänä Suomen kansalle. Te sanoitte, että suomalaisilta ei leikata, ja mitä te olette tehneet? Ette mitään muuta kuin leikanneet suomalaisilta. Ja nyt te tuhoatte tämän hyvinvointiyhteiskunnan peruspalvelut ja koulutuksen. Oletteko ylpeitä? [Ritva Elomaa: Te ottaisitte varmaan velkaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Lindtman.

18.20 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten riveistä kuullut puheenvuorot innoittivat vielä tänne pöytäkirjaan.

Puhemies! Hyvät perussuomalaiset, minulla on muutama kysymys teille:

Ensinnäkin: Kun te täällä olette kovasti kritisoineet tätä sote-mallia, niin kertokaa, mikä se teidän mallinne oli. Viime vaalikaudella teiltä kysyttiin, että kertokaa, mikä se malli on. Teidän vastauksenne oli, että ei teillä ole mallia. Miksi teillä ei ollut mallia, ja miksi te nyt kritisoitte mallia, johon teillä ei ollut vaihtoehtoa?

Toiseksi: Kun te nyt ajatte alas näitä yöpäävystyksiä, minkä hintalappu teidän laskelmisianne on sama kuin kaljaveron alennus, niin nyt kun on käynyt selväksi, viimeksi eilen, että esimerkiksi Kouvolan yöpäävystyksen alasajaminen ei säästä vaan maksaa miljoonia euroja lisää, niin oletteko te nyt käyneet läpi, saavutatteko te tällä edes sitä säästöä? Kun nyt on selvää, että kaikkein suurimman yöpäävystyksen lakkauttaminen ei säästä vaan se tulee maksamaan suomalaisille veronmaksajille — tämä teidän leikkauksenne tulee maksamaan, suomalaiset veronmaksajat joutuvat maksamaan lisää veroja ja menoleikkauksia sen vuoksi, että te ajatte muun muassa Kouvolan yöpäävystyksen alas — niin oletteko käyneet läpi muualla Suomessa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

Kolmas kysymys: Kun teidän puheenjohtajanne sanoi muutamaa päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista viime eduskuntavaaleissa, että hoitajapula ei ratkea ilman lisäresursseja — teidän puheenjohtajanne vain hetkeä ennen kuin ihmiset pääsivät ottamaan kantaa viime eduskuntavaaleissa sanoi, että hoitajapula ei ratkea ilman lisäresursseja — niin silläkö, että te nyt leikkaatte täältä sotesta, leikkaatte hoitajamitoituksesta, leikkaatte hoitotakuusta ja leikkaatte hyvinvointialueilta, tämä hoitajapula ratkeaa?

Neljänneksi: Kertokaa, arvoisat perussuomalaiset, miten on mahdollista, että aina kun te olette hallituksessa, te hyväksytte hoitajamitoituksen leikkaamisen ikäihmisiltä, kunniakansalaisilta. Ennen vaaleja sanotte, että rahat pitää käyttää suomalaisiin ja vanhuksista pitää pitää huoli, ja joka kerta, kun te olette olleet hallituksessa 2000-luvulla, olette hyväksyneet hallituksessa hoitajamitoituksen leikkaamisen.

Ja viides kysymys: Onko teillä enää yhtään vaalilupasta, josta te olette pitäneet kiinni? [Aino-Kaisa Pekonen: Ei ole!] Vuonna 2015 Timo Soinin johdolla perussuomalaiset tekivät takinkäännön Suomen ennätyksen, ja jälleen kerran perussuomalaiset pettivät suomalaiset, ja tällä kertaa niin, että Timo Soinin ennätys kalpenee. [Ritva Elomaa: Meinaatteko, että me tehdään se tahallamme? Talous on kuralla! — Aino-Kaisa Pekonen: Arvovalintoja!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Andersson.

18.23 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Jos täällä nyt väitetään, että mitään sote-uudistusta ei olisi tarvinnut tehdä ollenkaan, niin muistellaan nyt vähän vanhoja ja kuinka auvoisasti elettiin ennen tätä sote-uudistusta. Esimerkiksi vuonna 2020 vain 74 kuntaa Suomessa järjesti perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut itse — 74 kuntaa — ja 220 kuntaa järjesti nämä palvelut jonkun yhteistoiminta-alueen kautta eli jonkun kuntayhtymän kautta siitä syystä, että näillä kunnilla ei riittänyt enää mahdollisuuksia huolehtia vanhuspalveluista tai terveydenhuollon palveluista yksin. Tämähän oli se lähtökohta, mistä lähdettiin liikkeelle. Vuonna 2019, silloin kun edellinen hallitus aloitti, kuntatalous oli historiallisen huonossa jamassa, siis historiallisen kova alijäämä.

Ja kun me nyt keskustelemme sote-uudistuksesta, pitää ymmärtää se, että eihän se alijäämä, jonka kanssa hyvinvointialueet tällä hetkellä kamppailevat, ole syntynyt tyhjästä tai tämän uudistuksen seurauksena, vaan se on se sama alijäämä, joka ennen on näkynyt kuntatalouden puolella ja joka nyt on siirtynyt hyvinvointialueille. Ja johtuen siitä, että rahoitus tulee kokonaan valtion kassasta, se on myöskin aivan eri tavalla nyt valtion asia ja meidän asiamme täällä käsitellä.

Mitä tulee väitteisiin siitä, että tässä uudistuksen yhteydessä olisi nyt esimerkiksi paisutettu hallintoa, niin niin kuin tässä aikaisemmin jo hyvin todettiin puheenvuorossa, kaikki ne henkilöt, jotka tällä hetkellä ovat siirtyneet hyvinvointialueille esimerkiksi eri johtotehtäviin tai väliportaan hallintoon, ovat olleet töissä aikaisemmin kunnissa ja sairaanhoitopiireissä, ne samat ihmiset. Nyt he ovat siellä hyvinvointialueilla, ja tästä syystä hyvinvointialueilla tällä hetkellä tehdään päätöksiä ja toimenpiteitä, joilla nimenomaisesti tätä hallintohenkilöstöä pyritään vähentämään. Lopputuloksena siis saadaan vähemmän hallintoa kuin tässä vanhassa järjestelmässä.

Mutta tämä ei tietenkään riitä, vaan nyt keskeisintä olisi se, että tehdään toimenpiteitä näiden perustason palveluiden vahvistamiseksi, koska se oli koko tämän uudistuksen idea. Sitä kautta saadaan enemmän terveyttä ihmisille, saadaan enemmän tasa-arvoa meidän ter-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

veydenhuoltojärjestelmäämme, saadaan sitä kautta myöskin niitä taloudellisia säästöjä, ja juuri tämä on nyt se asia, minkä tämä hallitus on romuttamassa näillä kehysriihen päätöksillä, esimerkiksi tämän hoitajamitoituksen laskemisella mutta ennen kaikkea tämän koko tiukennetun perusterveydenhuollon hoitotakuun romuttamisella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Kokko.

18.26 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Ehkä minäkin innostuin tästä edustaja Elomaan puheenvuorosta sen verran, että nyt käytän vielä tähänkin keskusteluun yhden puheenvuoron. Sinällään en ehkä ole yllättynyt, että perussuomalaiset sosiaali- ja terveys... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Niina Malm: Anteeksi, se olin minä!] — Näin se on, näin se aina, toverit, toimii: yritettiin vaientaa. [Naurua]

Mutta ymmärrän kyllä, että ehkä perussuomalaisille nimenomaan nämä sosiaali- ja terveyspalvelut ovat haasteellisia, mikä on näkynyt ikävällä tavalla myös sosiaali- ja terveysministerin toiminnassa, että hän on kauniisti sanottuna hieman pihalla omasta hallinnonalastaan.

Jos muistellaan, mistä aluevaaleissa keskusteltiin, niin useampikin perussuomalaisten aluevaaliehdokas, ihan puoluejohtoon kuuluva, halusi keskustella bensiinin hinnasta ja äänestää. Muistan, että teidän varapuheenjohtajannekin totesi, että nyt on aika äänestää ulos bensiinin hinnan korottajat, kun me kaikki muut puolueet ja ehdokkaat halusimme keskustella sosiaali- ja terveyspalveluista. Mielestäni sieltä terveyskeskuksesta saa niitä sosiaali- ja terveyspalveluita ja huoltoasemalta sitten ehkä jotain muuta.

Mutta kuten edustaja Anderssonkin tässä hyvin nosti esille, niin nimenomaan hallintoaahan on hyvinvointialueilla jo vähennetty verrattuna siihen edelliseen kuntapohjaiseen järjestelmään. Sitä tehdään edelleen, mutta se tehdään hyvinvointialueilla tällä hetkellä hallitusti. Nimenomaan näihin muutoksiin, mitä sosiaali- ja terveyspalveluihin on tulossa, toivoisin maan hallitukselta ehkä hieman tämmöistä hallittua, vaikutusarviot huomioon ottavaa lähestymistapaa, että minkälaisia uudistuksia tehdään.

Jos neljä herrahenkilöä menee saunaan ja sen johdosta sitten päätetään kymmenien miljoonien leikkauksista sosiaaliturvajärjestelmään, sosiaalihuoltoon, ja sosiaali- ja terveysministeri on aivan yllättynyt tästä ratkaisusta, niin kyllähän tämä jostain kertoo, että ei ihan tämä kommunikaatio ja hallitut muutokset oikein toimi hallituksessa. Tähän toivoisin enemmän panostusta tulevaisuudessa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.